

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ  
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ  
ВНУТРІШНІХ СПРАВ**

*Факультет № 6  
Кафедра соціології та психології*

**РОБОЧА ПРОГРАМА**

навчальної дисципліни «**Методика та організація наукових досліджень**»  
обов'язкових компонент  
освітньої програми другого (магістерського) рівня вищої освіти

*053 Психологія (практична психологія)*

**Харків 2023**

## **ЗАТВЕРДЖЕНО**

Науково-методичною радою  
Харківського національного  
університету внутрішніх справ  
Протокол від 30.08.2023 №7

## **СХВАЛЕНО**

Вченою радою факультету № 6  
Протокол від 25.08.2023 №7

## **ПОГОДЖЕНО**

Секцією Науково-методичної ради  
ХНУВС з гуманітарних та соціально-  
економічних дисциплін  
Протокол від 29.08.2023 №7

Розглянуто на засіданні кафедри соціології та психології (протокол від 15.08.2023 №8).

### **Розробник:**

Доцент кафедри соціології та психології, кандидат психологічних наук  
Пономаренко Я.С.

### **Рецензенти:**

1. Професор кафедри юридичної психології Національної академії внутрішніх справ, доктор юридичних наук, професор Охріменко І.М.
2. Доцент кафедри соціології та психології факультету № 6 Харківського національного університету внутрішніх справ, кандидат психологічних наук, доцент Шиліна А.А.

## 1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Шифри та назви галузі знань, код та назва спеціальності, ступень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів ECTS – 4 Загальна кількість годин – 120 Кількість тем – 6	05 Соціальні та поведінкові науки; 053 Психологія, Другий (магістерський) рівень вищої освіти	Навчальний курс – 1 Семестр – 2  Види контролю: екзамен
<b>Розподіл навчальної дисципліни за видами занять:</b>		
денна форма навчання		заочна форма навчання
Лекції – 24; Семінарські заняття – 0; Практичні заняття – 22; Лабораторні заняття – 0; Самостійна робота – 74; Індивідуальні завдання: Курсова робота – не передбачено Реферати – не передбачено		Лекції – 10; Семінарські заняття – 0; Практичні заняття – 6; Лабораторні заняття – 0; Самостійна робота – 104; Індивідуальні завдання: Курсова робота – не передбачено Реферати – не передбачено

## 2. Мета та завдання навчальної дисципліни

**Мета** вивчення навчальної дисципліни «Методика та організація наукових досліджень» полягає в тому, щоб сформувані системне бачення теоретико-методологічних засад психологічного дослідження, теоретичних і практичних основ експериментальної психології, психодіагностики тощо, підвищення культури наукового мислення, розвиток навичок організації та проведення психологічного дослідження, підготовка до науково-дослідницької діяльності в області психологічної науки.

**Основні завдання** курсу «Методика та організація наукових досліджень»:

сформувати навички: застосування наукового підходу до пояснення психологічних явищ; організації і здійснення науково-дослідницької діяльності у галузі психології; побудови дизайну емпіричного дослідження, збору, обробки та інтерпретації отриманих даних; використання базових теоретичних знань в наукових дослідженнях у галузі психології.

**Міждисциплінарні зв'язки:** Засвоєння матеріалу даного курсу створює достатні теоретико-методологічні засади для підготовки кваліфікаційної роботи (ОК17 за ОПП), підготовки до атестаційного екзамену (ОК18 за ОПП), для посилення знань з курсу «Психологія та педагогіка вищої школи» (ОК15 за ОПП).

**Очікувані результати навчання:** у результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен

**знати:**

основні методологічні принципи сучасної психології; правила розробки методів психологічного дослідження;

- методи і прийоми критичного аналізу сучасних психологічних досліджень; структуру робочого плану та програми наукових досліджень і розробок в області психології;

- методи збору, обробки, аналізу та систематизації інформації за темою дослідження, методи і засоби вирішення завдань дослідження; основні вимоги щодо організації науково-дослідницької роботи (технологію, процедури і методики) і сучасні програмні продукти, необхідні для самостійного наукового дослідження;

- теоретико-методологічні, методичні та організаційні аспекти здійснення науково-дослідницької діяльності; основні методи наукового дослідження;

- основні напрямки вітчизняних та зарубіжних досліджень в області психології, які відзначаються науковою новизною; напрямки фундаментальних і прикладних досліджень в професійній сфері, які мають теоретичну та практичну значущість.

**вміти:**

- самостійно оцінити і критично проаналізувати науковий рівень і результати наявних досліджень і розробок з проблем професійної сфери; виявляти найбільш перспективні напрямки наукових досліджень і враховувати їх результати при розробці власної програми наукового дослідження; скласти робочий план і програму наукових досліджень і розробок в професійній сфері;

- визначати перспективні напрямки наукових досліджень в предметній сфері професійної діяльності, склад дослідних робіт, що визначають їх фактори;

- використовувати емпіричні, експериментальні і теоретичні методи дослідження в науково-дослідній діяльності;

- організовувати та проводити власні наукові дослідження; застосовувати інструментарій для проведення самостійних наукових досліджень і розробок; використовувати моделі досліджуваних процесів, явищ і об'єктів, що належать до сфери професійної діяльності; формулювати гіпотези, орієнтуватися в специфіці використання методик, проводити емпіричні і прикладні дослідження;

- формулювати і обґрунтовувати актуальність, теоретичну і практичну значимість власного наукового дослідження;

- узагальнювати і систематизувати результати проведеного наукового дослідження з методологічної точки зору; інтерпретувати отримані результати, співвідносити результати власних досліджень з іншими

дослідженнями, виконаними представниками різних наукових шкіл; презентувати отримані дослідницькі результати.

Мета та завдання навчальної дисципліни спрямовані на формування наступних програмних компетентностей, а також результатів навчання:

<b>Програмні компетентності, які формуються при вивченні навчальної дисципліни:</b>	
<b>Інтегральна компетентність</b>	Здатність вирішувати складні завдання і проблеми у процесі навчання та професійної діяльності у галузі психології, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій і характеризується комплексністю та невизначеністю умов і вимог
<b>Загальні компетентності</b>	ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності. ЗК4. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
<b>Спеціальні (фахові) компетентності</b>	СК1. Здатність оперувати категоріально-понятійним апаратом психології. СК.2. Здатність самостійно планувати, організовувати та здійснювати психологічне дослідження з елементами наукової новизни та / або практичної значущості. СК.3. Здатність обирати і застосувати валідні та надійні методи наукового дослідження та/або доказові методики і техніки практичної діяльності. СК.6. Здатність ефективно взаємодіяти з колегами в моно- та мультидисциплінарних командах. СК11. Здатність до науково-методологічного аналізу психолого-правових проблем та на цій основі здійснення психологічного забезпечення у правовій сфері. СК12. Здатність розуміти закономірності функціонування психіки у нормі та патології у контексті визначення та розв'язання професійних психолого-правових завдань. СК13. Здатність встановлювати та підтримувати фахову взаємодію з представниками психолого-правової спільноти, в тому числі з питань медіації соціальних конфліктів.

	СК14. Здатність застосовувати теоретичні та практичні психологічні знання в області поліграфічних досліджень.
<b>Програмні результати навчання (ПРН)</b>	
<p>ПР1. Здійснювати пошук, опрацювання та аналіз професійно важливих знань із різних джерел із використанням сучасних інформаційно-комунікаційних технологій.</p> <p>ПР2. Вміти організовувати та проводити психологічне дослідження із застосуванням валідних та надійних методів.</p> <p>ПР3. Узагальнювати емпіричні дані та формулювати теоретичні висновки.</p> <p>ПР4. Робити психологічний прогноз щодо розвитку особистості, груп, організацій.</p> <p>ПР7. Доступно і аргументовано представляти результати досліджень у писемній та усній формах, брати участь у фахових дискусіях.</p> <p>ПР12. Впроваджувати науково-методологічний аналіз психолого-правових проблем та на цій основі здійснювати психологічне забезпечення у правовій сфері.</p> <p>ПР 14. Встановлювати та підтримувати фахову взаємодію з представниками психолого-правової спільноти, в тому числі з питань медіації соціальних конфліктів.</p> <p>ПР15. Застосовувати теоретичні та практичні психологічні знання в області поліграфічних досліджень.</p>	

### **3. Програма навчальної дисципліни**

#### **Тема 1. Наука й наукові дослідження у сучасному світі**

Наука як форма пізнання світу. Сутність науки. Предмет, завдання і функції науки. Особливості об'єкта, суб'єкта, цілеспрямовання засобів і результатів.

#### **Тема 2. Основи методології наукової діяльності**

Наукознавство та його розвиток. Структура і класифікація наук. Взаємодія наук як чинник їх розвитку. Методологічна єдність і багатоманітність сучасної науки. Міграція методів, засобів і концептуальних схем з однієї галузі знання в іншу. Методологічне значення діалектики єдності та багатоманітності наук. Етика науки.

#### **Тема 3. Методи наукового дослідження**

Теоретичні методи дослідження. Загальнонаукові теоретичні методи. Поняття загального та часткового. Аксиоматичний та історичний методи теоретичних досліджень. Моделювання та його принципи.

Методи збору даних: якісні та кількісні. Онлайн платформи та ресурси для збору емпіричних даних. Експериментальні та квазіекспериментальні плани. Психодіагностичні методи. Математичні методи та методи статистичної обробки даних. Специфіка методів наукового дослідження в юридичній психології.

#### **Тема 4. Структура дослідження: обґрунтування актуальності та визначення теми дослідження, його мети та завдань**

Поняття актуальності дослідження та визначення ступеня його наукової розробки. Визначення об'єкта, предмета, теми дослідження. Попереднє ознайомлення з літературою та визначення головних напрямків дослідження. Збирання і відбір інформації для проведення дослідження. Формулювання загальної і проміжних цілей дослідження. Формулювання завдань дослідження.

#### **Тема 5. Концепція та дизайн дослідження**

Вибір методології, опорних теоретичних положень дослідження. Визначення ходу та передбачуваних результатів дослідження. Побудова гіпотези дослідження, вибір методів дослідження. Види гіпотез: нульова, описова, пояснювальна, основна, робоча, прогностична. Складання робочого плану. Організація і проведення емпіричної частини дослідження. Обробка та інтерпретація отриманих результатів.

#### **Тема 6. Кваліфікаційне дослідження та презентація наукових результатів**

Вимоги до структури та оформлення кваліфікаційного дослідження. Презентація наукових результатів. Види наукових публікацій та вимоги до їх оформлення. Рецензування кваліфікаційної роботи.

#### 4. Структура навчальної дисципліни

##### 4.1.1. Розподіл часу навчальної дисципліни за темами (денна форма навчання)

Номер та назва навчальної теми	Кількість годин, відведених на вивчення навчальної дисципліни						Вид контролю
	Всього	з них:					
		Лекції	Семінарські заняття	Практичні заняття	Лабораторні заняття	Самостійна робота	
Семестр 2							
Тема № 1. Наука й наукові дослідження у сучасному світі	20	2	-	4	-	14	Екзамен
Тема № 2. Основи методології наукової діяльності	20	4	-	4	-	12	
Тема № 3. Методи наукового дослідження	20	4	-	4	-	12	
Тема № 4. Структура дослідження: обґрунтування актуальності та визначення теми дослідження, його мети та завдань	20	2	-	4	-	14	
Тема № 5. Концепція та дизайн дослідження	20	6	-	2	-	12	
Тема № 6. Кваліфікаційне дослідження та презентація наукових результатів	20	6	-	4	-	10	
Всього за семестр № 2:	120	24	-	22	-	74	



#### 4.1.2. Розподіл часу навчальної дисципліни за темами (заочна форма навчання)

Номер та назва навчальної теми	Кількість годин, відведених на вивчення навчальної дисципліни						Вид контролю
	Всього	з них:					
		Лекції	Семінарські заняття	Практичні заняття	Лабораторні заняття	Самостійна робота	
Семестр 2							
Тема № 1. Наука й наукові дослідження у сучасному світі	20	1	-	1	-	18	Екзамен
Тема № 2. Основи методології наукової діяльності	20	1	-	1	-	18	
Тема № 3. Методи наукового дослідження	20	1	-	1		18	
Тема № 4. Структура дослідження: обґрунтування актуальності та визначення теми дослідження, його мети та завдань	20	1	-	1		18	
Тема № 5. Концепція та дизайн дослідження	20	2	-	1		17	
Тема № 6. Кваліфікаційне дослідження та презентація наукових результатів	20	4	-	1		15	
Всього за семестр № 2:	120	10	-	6	-	104	

### 4.1.3. Питання, що виносяться на самостійне опрацювання

<b>Перелік питань та завдань до тем навчальної дисципліни</b>		<b>Література:</b>
<b>Тема № 1. Наука й наукові дослідження у сучасному світі</b>		
Завдання: скласти конспект лекції за темою. Підготувати реферативні повідомлення за однією з наведених тем: 1. Виникнення та еволюція науки. 2. Теоретичні та методологічні принципи науки. 3. Методологія і методи наукових досліджень. 4. Організація наукової діяльності в Україні.		1, 2, 4, 12
<b>Тема № 2. Основи методології наукової діяльності</b>		
Завдання: визначити методологічні засади власного кваліфікаційного дослідження. Підготувати реферативні повідомлення за однією з наведених тем: 1. Методологія і методи наукових досліджень. 2. Загальна характеристика процесів наукового дослідження. 3. Наукові знання, їх особливості і можливості використання у професійній діяльності. 4. Розвиток наукової діяльності як об'єктивна необхідність. 5. Методологія як об'єкт наукового дослідження.		1, 3, 4, 5, 11, 15, 17
<b>Тема № 3. Методи наукового дослідження</b>		
Визначити методи та методики, які будуть використані у власному кваліфікаційному дослідженні, обґрунтувати цей вибір		2, 4, 10, 16, 17, 18
<b>Тема № 4. Структура дослідження: обґрунтування актуальності та визначення теми дослідження, його мети та завдань</b>		
Завдання: обґрунтувати актуальність власного дослідження, визначити його об'єкт, предмет, завдання, емпіричну базу. Підготувати реферативні повідомлення за однією з наведених тем: 1. Формулювання теми наукового дослідження та визначення робочої гіпотези. 2. Визначення мети, завдань, об'єкта й предмета дослідження. 3. Виконання теоретичних і прикладних наукових досліджень. 4. Пошук інформації у процесі наукової роботи. 5. Електронний пошук наукової інформації.		3, 5, 6, 9, 13, 16, 17
<b>Тема № 5. Концепція та дизайн дослідження</b>		
Завдання: підготувати докладну програму наукового дослідження згідно з тематикою кваліфікаційної роботи. Підготувати відповіді на запитання: 1. Дизайн наукового дослідження. 2. Вимірювання конструктів.		1, 2, 3, 5, 8, 11, 15

3. Надійність і валідність шкал. 4. Формування вибірок. 5. Анкетне дослідження. 6. Експериментальне дослідження. 7. Якісний та кількісний аналіз. 8. Правила складання бібліографічного опису для списків літератури і джерел.	
<b>Тема № 6. Кваліфікаційне дослідження та презентація наукових результатів</b>	
Завдання: 1) розробити докладний список літературних джерел з тематики кваліфікаційного дослідження і оформити його відповідно до вимог ДСТУ; 2) провести теоретичну і практичну оцінки ефективності проведеного дослідження. Підготувати реферативні повідомлення за однією з наведених тем: 1. Види наукових публікацій. 2. Наукова стаття. 3. Тези наукової доповіді (повідомлення). 4. Правила оформлення публікацій. 5. Загальна характеристика видів кваліфікаційних робіт. 6. Оформлення кваліфікаційної роботи.	4, 6, 7, 10 14, 18

## 5. Індивідуальні завдання

### 5.1.1. Розробка проєкту (програми) наукового дослідження

Відповідно до теми кваліфікаційної роботи

### 5.1.2. Теми рефератів

Не передбачено

### 5.1.3. Теми курсових робіт

Не передбачено

## 6. Методи навчання

Навчання з дисципліни проходить у формі лекцій, практичних занять, самостійної та індивідуальної роботи та передбачає наступні види робіт:

- участь у обговоренні ключових питань лекційного заняття та самостійне опрацювання лекційного матеріалу;
- підготовка до семінарських та практичних занять;

- вирішення творчих практичних завдань;
- розробка проєктів.

Основні методи навчання:

- частково-пошуковий метод;
- наукового порівняння;
- методювання та проєктування;
- групової дискусії;
- інтерактивний метод роботи в малих групах.

Самостійна робота за кожною темою базується на вивченні спеціальної наукової літератури. За окремими темами вона передбачає підготовку відповідей на додаткові питання або підготовку реферативних (тобто письмових) повідомлень;

Індивідуальна робота передбачає розробку проєкту.

## **7. Перелік питань та завдань, що виносяться на підсумковий контроль**

### **Питання для підсумкового контролю (екзамен)**

1. Визначте поняття науки та наукового дослідження.
2. Надайте перелік основних ознак науки.
3. В чому сутність наукової теорії? Охарактеризуйте гносеологічний, логічний та методологічний підходи до її визначення.
4. Назвіть основні чинники виникнення наукової теорії.
5. Охарактеризуйте основні функції наукової теорії.
6. Охарактеризуйте базові принципи науки. Поясніть, в чому сутність наукових категорій.
7. Що таке «наукове поняття»? Визначте роль і місце понять в структурі наукової теорії.
8. В чому сутність фундаментального дослідження? Якими є основні ознаки фундаментального дослідження?
9. В чому сутність власне наукового дослідження? Визначте поняття та назвіть основні ознаки наукового дослідження.
10. В чому сутність прикладного дослідження? Назвіть основні ознаки прикладного дослідження.
11. Охарактеризуйте основні види пізнавальних завдань у науковому дослідженні (емпіричні, теоретичні, логічні).
12. Поясніть роль методології у сучасній науці.
13. Охарактеризуйте рівні методологічного аналізу (конкретно-наукова методологія, загальнонаукова методологія).
14. Поясніть, що таке «загальнонаукова методологія», визначте її місце у науковому пізнанні.
15. Поясніть, як співвідносяться поняття методу та методології наукового дослідження?.

16. Що таке «методика наукового дослідження»?
17. Поясніть, в чому полягає багаторівневість методології наукового пізнання? Розподіліть методи наукового пізнання за ступенем загальності.
18. Поясніть, в чому полягає сутність загальнонаукових методів дослідження? Наведіть відповідні приклади.
19. Поясніть, в чому полягає сутність методів теоретичного пізнання? Наведіть відповідні приклади.
20. Проведіть порівняльний аналіз методів емпіричного дослідження.
21. Охарактеризуйте спостереження та експеримент як методи емпіричного дослідження.
22. Охарактеризуйте аксіоматичний та гіпотетико-дедуктивний методи, наведіть приклади їх застосування у науковому дослідженні.
23. Наведіть приклади сходження від абстрактного до конкретного як методу теоретичного пізнання.
24. Охарактеризуйте загальнологічні методи дослідження, наведіть відповідні приклади.
25. Охарактеризуйте моделювання як метод наукового пізнання, наведіть відповідні приклади.
26. Охарактеризуйте індукцію та дедукцію як методи наукового пізнання, наведіть відповідні приклади.
27. Поясніть, що таке «технологія наукового дослідження»? Наведіть відповідні приклади.
28. Опишіть основні (типові) етапи наукового дослідження.
29. Поясніть, яким чином та на яких підставах відбувається формулювання теми наукового дослідження? Наведіть відповідний приклад.
30. Поясніть, яким чином відбувається визначення проблеми, на розв'язання якої спрямовується наукове дослідження? Назвіть основні вимоги формулювання проблеми дослідження в рукописі кваліфікаційної роботи, наукової статті тощо. Наведіть відповідний приклад.
31. Поясніть, що таке «гіпотеза дослідження»? Назвіть основні вимоги формулювання гіпотези дослідження, наведіть відповідні приклади.
32. Опишіть в загальних процедуру визначення мети та завдань дослідження.
33. Опишіть в загальних рисах процедуру визначення об'єкту та предмету наукового дослідження. Наведіть відповідні приклади.
34. Назвіть основні вимоги до оформлення звіту наукового дослідження.
35. Назвіть основні види наукових публікацій, поясніть відмінності між ними.
36. Назвіть основні вимоги до змісту та оформлення кваліфікаційної роботи магістра.
37. Назвіть типові (універсальні) вимоги до змісту та оформлення наукової статті.

38. Назвіть основні структурні складові доповіді (за результатами проведеного дослідження тощо). Наведіть відповідний приклад.
39. Назвіть основні вимоги до визначення теоретичної моделі дослідження.
40. Назвіть основні вимоги до визначення емпіричної моделі дослідження.
41. Якими є діагностичні виміри дослідження? Наведіть відповідні приклади.
42. Створення теоретичної моделі дослідження.

## 8. Критерії та засоби оцінювання результатів навчання здобувачів

Оцінювання навчальної дисципліни проводиться за результатами поточного та підсумкового контролю.

**Поточний контроль** передбачає накопичення балів до індивідуального рейтингу здобувача за відповідним навчальним курсом. Максимальна кількість балів, які здобувач може накопичити за результатами поточного контролю – 50.

До форм поточного контролю належить оцінювання:

- якості та активності роботи здобувача на лекційних заняттях;
- якості та активності роботи здобувача на семінарських та/або практичних заняттях;
- якості виконання завдань у межах самостійної роботи.

При визначенні поточної успішності здобувачів враховуються якості видів робіт, виконуваних ними: під час аудиторних заняттях; в межах самостійної роботи; як індивідуальних завдань; під час контрольних робіт. Вони оцінюються за національною системою оцінювання («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»). Окрім того, враховується ініціативність та активність здобувачів, що вони проявляють під час аудиторних занять.

**Підсумковий контроль** проводиться з метою оцінки результатів навчання на певному ступені вищої освіти або на окремих його завершених етапах. Підсумковий контроль проводиться у формі іспиту або заліку. Максимальна кількість балів, отриманих на іспиті або заліку – 50.

Для обліку сукупного результату підсумкового контролю використовується загальна кількість балів, отриманих здобувачем за результатами поточного контролю (протягом семестру), до якої додається кількість балів, отриманих за результатами іспиту або заліку.

Результати підсумкового контролю відображаються у відомостях обліку успішності, навчальних картках здобувачів, залікових книжках. **Присутність здобувачів на проведенні підсумкового контролю (заліку, екзамену) обов'язкова.** У разі, якщо здобувач не з'явився на підсумковий контроль (залік, екзамен), науково-педагогічний працівник ставить у відомість обліку успішності відмітку «не з'явився».

**Здобувач вищої освіти має право на визнання результатів навчання (умінь, компетентностей) у неформальній та/або інформальній освіті, які**

поширюється на дисципліни обов'язкової та вибіркової компонент, що за тематикою та змістом відповідають як навчальній дисципліні загалом, так і її окремим розділам, темам, індивідуальним завданням (курсова робота, контрольна робота тощо), які передбачені робочою програмою (силабусом) конкретної навчальної дисципліни. (Див. нормативний документ «Положення про порядок визнання в Харківському національному університеті внутрішніх справ результатів навчання (умінь, компетентностей) у неформальній та/або інформальній освіті» URL: [http://univd.edu.ua/files/generaldocs/non\\_formal\\_education.pdf](http://univd.edu.ua/files/generaldocs/non_formal_education.pdf) ).

Умови визначення навчального рейтингу здобувача, а також вимоги і критерії оцінювання деталізовані нижче.

### УМОВИ ВИЗНАЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОГО РЕЙТИНГУ

Види робіт	Кількість видів робіт		Максимум балів за 1 вид роботи		Разом	
	Денна форма	Заочна форма	Денна форма	Заочна форма	Денна форма	Заочна форма
Робота на лекційному занятті	12	5	1	2	12	10
Робота практичному занятті	11	3	3	10	33	30
Індивідуальне завдання	1	1	5	10	5	10
Експериментальне тестування	1	1	50	50	50	50
Разом:					100	

### ПРИНЦИП НАРАХУВАННЯ БАЛІВ

Види робіт	Кількість балів за один вид робіт (ден./заоч.)	Критерії оцінювання
Робота на лекційному занятті	1/2	Всі лекції з даного курсу мають проблемно-дискусійний характер, отже максимальну оцінку за роботу на лекції отримують здобувачі, які постійно включені у дискусію.
	0,5/1	Мінімальну оцінку отримують здобувачі, які не беруть участі у дискусії, втім демонструють уважність і не відволікаються від ходу лекції на сторонні справи.
	0/0	Здобувач не отримує оцінку, якщо не проявляє активності на занятті або виконав завдання з порушенням вимог академічної доброчесності.
Робота на практичному занятті	3/8-10	Робота на практичному занятті оцінюється, виходячи з того, чи проводив здобувач самостійну роботу для підготовки до цього заняття (опрацювання наукових та інших інформаційних джерел для підготовки повідомлень, групових проєктів тощо), з урахуванням якості виконаної роботи. Максимальну кількість балів здобувач отримує, якщо вільно оперує інформацією з декількох наукових та/або інформаційних джерел за відповідною темою навчального курсу та якісно презентує свої наукові/інформаційні здобутки у вигляді повідомлення, бере активну участь у дискусіях на занятті, розгорнуто і обґрунтовано відповідає на поточні запитання викладача, бере активну участь у виконанні ситуативних завдань та розв'язанні проблемних ситуацій.
	2/4-7	Здобувач отримує середню кількість балів, якщо оперує інформацією з декількох інформаційних джерел за відповідною темою курсу, під час заняття проявляє високу



		активність, бере участь у дискусіях, розгорнуто і обґрунтовано відповідає на поточні запитання, бере участь у виконанні ситуативних завдань, розв'язанні проблемних ситуацій.
	1/1-3	Здобувач отримує мінімальну кількість балів, якщо не проявляє високої активності під час заняття, втім демонструє уважність і не відволікався від ходу заняття на сторонні справи.
	0/0	Здобувач не отримує бали, якщо не проявляє активності на занятті, не бере участь у передбачуваних змістом цього заняття видах робіт або виконав завдання з порушенням вимог академічної доброчесності.
<b>Індивідуальне завдання</b>	5/8-10	Індивідуальне завдання передбачає виконання здобувачем письмової роботи за обраною темою, яка має науковий характер і ґрунтується на аналізі інформації не менш ніж з трьох наукових джерел. Максимальну кількість балів отримують здобувачі, які демонструють належний рівень знань і розуміння теми, знайомство із основними тенденціями, виявляють аналітичні здібності, здатність до самостійного, системного, логічного і послідовного мислення. Роботу оформлено відповідно до вимог.
	3-4/4-7	Індивідуальне завдання виконано частково та потребувало доопрацювання. Окремим частинам викладу бракує аналітичного характеру.
	1-2/1-3	Виконано частково, доопрацювання не було здійснене, терміни порушені. Роботі суттєво бракує систематичного аналізу й логічного та послідовного викладу. Робота містить фактографічні неточності та/або необґрунтовані судження.
	0/0	Завдання не виконано або виконано з порушенням вимог академічної доброчесності
<b>Екзаменаційне тестування</b>	1-50	50 тестових завдань. Кожна правильна відповідь оцінюється в 1 бал.

## 9. Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
		Оцінка	Пояснення
97-100	Відмінно («зараховано»)	A	«Відмінно» – теоретичний зміст курсу засвоєний цілком, потрібні практичні навички роботи з освоєним матеріалом сформовані, усі навчальні завдання, які передбачені програмою навчання, виконані в повному обсязі, відмінна робота без помилок або з однією незначною помилкою
94-96			
90-93			
85-89	Добре («зараховано»)	B	«Дуже добре» – теоретичний зміст курсу засвоєний цілком, потрібні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, всі навчальні завдання, які передбачені програмою навчання, виконані, якість виконання жодного з них не оцінена мінімальним числом балів, деякі види завдань виконані з помилками, робота з декількома незначними помилками, або з однією-двома значними помилками.
80-84			
75 – 79		C	«Добре» – теоретичний зміст курсу освоєний <b>цілком</b> , практичні навички роботи з освоєним матеріалом <b>в основному</b> сформовані, <b>всі</b> навчальні завдання, які передбачені програмою навчання, <b>виконані</b> , якість виконання <b>жодного</b> з них <b>не оцінено мінімальним</b> числом балів, деякі види завдань виконані <b>з помилками</b> , робота з декількома незначними помилками або з однією-двома значними помилками.
70-74	Задовільно («зараховано»)	D	«Задовільно» – теоретичний зміст курсу засвоєний частково, але прогалини не носять істотний характер, потрібні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, більшість передбачених програмою навчання навчальних завдань виконана, деякі з виконаних завдань містять помилки, робота з трьома значними помилками
65-69			
60-64		E	«Достатньо» – теоретичний зміст курсу засвоєний частково, деякі практичні навички роботи не сформовані, частина передбачених програмою навчання навчальних завдань не виконана або якість виконання деяких з них оцінена числом балів, близьким до мінімального, робота, що задовольняє мінімуму критеріїв оцінки
40-59	Незадовільно («не зараховано»)	FX	«Умовно незадовільно» – теоретичний зміст курсу засвоєний частково, потрібні практичні навички роботи не сформовані, більшість передбачених програм навчання, навчальних завдань не виконана, або якість їхнього виконання оцінено числом балів, близьким до мінімального; при додатковій самостійній роботі над матеріалом курсу можливе підвищення якості виконання навчальних завдань (з можливістю повторного складання), робота, що потребує доробки
21-40			
1–20		F	«Безумовно незадовільно» – теоретичний зміст курсу не освоєний, потрібні практичні навички роботи несформовані, всі виконані навчальні завдання містять грубі помилки, додаткова самостійна робота над матеріалом курсу не приведе до значного підвищення якості виконання навчальних завдань, робота, що потребує повної переробки

## **10. Рекомендована література (основна і допоміжна), інформаційні ресурси в Інтернеті**

### **Основна:**

1. Важинський С.Е., Щерак Т.І. Методика та організація наукових досліджень: навч. посіб. Суми: СумДПУ імені А.С.Макаренка, 2016. 260 с.
2. Вимоги до оформлення дисертацій, затверджені Наказом МОНУ від 12.01.2017 [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://surl.li/qxxa>. Дата звернення: 01.07.2023.
3. Власенко Л., Ладанюк А., Кишенько В. Методологія наукових досліджень. Київ: «Літа-К», 2018. 352 с.
4. Каламбет С.В., Іванов С.І., Півняк Ю.В. Методологія наукових досліджень: навч. посіб. Дніпро: Вид-во Маковецький, 2015. 191 с.
5. Гуртов О.І. Методологія та організація наукових досліджень: навчальний посібник / Харк. нац. аграр. ун-т. Харків : ХНАУ, 2017. 57 с.
6. Методичні рекомендації для організації самостійної роботи з навчальної дисципліни «Методологія наукового дослідження» (для студентів денної та заочної форм навчання усіх напрямів підготовки) / Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О.М.Бекетова; уклад. О.К.Садовніков. Харків: ХНУМГ ім. О.М.Бекетова, 2017. 43 с.
7. Методологія та методи психологічного дослідження: навч.-метод. посіб. / О.Л.Туриніна. Київ : ДП “Вид. дім “Персонал”, 2018. 206 с.
8. Сергієнко Л.П. Основи наукових досліджень у психології: кваліфікаційні та дипломні роботи : навч. посіб. Київ: Професіонал, 2019. 240 с.
9. Braun V., Clarke V. Using thematic analysis in psychology V. Braun. Psychology. 2016. Vol. 3. Available: <http://surl.li/agjwl>. 08.07.2023.
10. Pietkiewicz I., Smith J.A. A practical guide to using Interpretative Phenomenological Analysis in qualitative research psychology. Psychological Journal. 2014. Vol.20. №.1. P. 7–14. Available: <http://surl.li/agjwo>. 08.07.2023.

### **Допоміжна:**

11. Білуха М.Т. Методологія наукових досліджень: підручник. Київ: АБУ, 2012. 480 с.
12. Бочелюк В. Й. Методика та організація наукових досліджень з психології : навч. посіб. для студентів спеціальності 8.040101 – Психологія. Київ : Центр учбової літератури, 2018. 360 с.
13. Грищенко І.М., Григоренко О.М., Борисенко В.О. Основи наукових досліджень. Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2011.186 с.
14. Максименко С. Д., Носенко Е. Л. Експериментальна психологія : підручник. Київ : Центр учбової літератури, 2018. 360 с.
15. Методологічні та теоретичні проблеми психології: навчальний посібник / М. Корольчук, Ю. Трофімов, В. Осьодло та ін. Київ : Ніка-Центр, 2018. 336 с.
16. Михайличенко О.В. Історія науки і техніки: навчальний посібник. Суми: СумДПУ, 2013. 346 с.

17. Рибалка В. В. Методологічні питання наукової психології : навчально-методичний посібник. Ктїв : Ніка-Центр, 2013. 204 с.
18. Finkel E. J., Eastwick P.W., Reis H.T. Best research practices in psychology: Illustrating epistemological and pragmatic considerations with the case of relationship science. Journal of personality and social psychology. 2015. Vol. 108. №. 2 – Available: <http://surl.li/agjxh>. 02.07.2023.

#### **Інформаційні ресурси в Інтернеті:**

1. Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського. <http://www.nbuv.gov.ua/>
2. Метапошукова система NDLTD (The Networked Digital Library of Theses and Dissertations), [www.ndltd.org/resources](http://www.ndltd.org/resources). Забезпечує пошук повнотекстових дисертацій чи інформацію щодо дисертацій обмеженого доступу серед 4 млн. документів. Мова – англійська.
3. Пошукова система OATD (Open Access Theses and Dissertations), [www.ndltd.org/resources](http://www.ndltd.org/resources). Надано у відкритому доступі дисертації та дипломні роботи співробітників та студентів більш ніж 1 тисячі дослідницьких інститутів, університетів, коледжів. Мова: англійська.
4. Пошукова система DART – Europe, [libereurope.eu/dart-europe-e-theses-portal](http://libereurope.eu/dart-europe-e-theses-portal). Надано у відкритому доступі дисертації з бібліотек Європи. Представлено більш ніж 500 тис. робіт вчених з 600 університетів 28 країн Європи. Мова: англійська та інші європейські.
5. Пошукові бази університетів Гетеборга, Умео та Стокгольма (Швеція), [www.dissertations.se](http://www.dissertations.se), [www.diva-portal.org](http://www.diva-portal.org). Надано більш ніж 50 тис. дисертацій шведських дослідників. Відкритий доступ більш ніж до половини робіт. Мова – англійська та інші європейські.
6. theses.fr – Проєкт інформаційного забезпечення вищої освіти за підтримкою міністерства освіти Франції, [www.theses.fr](http://www.theses.fr). Надано відкритий доступ більш ніж до 30 тис. робіт. Мови- англійська, французька.